

Pasientansvarlig lege i sykehus

De nye helselovene stiller krav om at helseforetakene formaliserer nærmere angitte ansvarsposisjoner, bl.a. pasientansvarlig lege. Disse ansvarsposisjonene er ikke knyttet til enheter eller lederposisjoner, men gir likevel en viss adgang til instruksjon av annet personell. Helseforetakene bør utarbeide retningslinjer for hvordan disse ansvarsposisjonene skal etableres.

Med den nye helselovgivningen er det innført en ordning med pasientansvarlig lege. Ordningen er obligatorisk for alle sykehus. For tjenester i det psykiske helsevernet kan en psykolog pekes ut i stedet for en lege. Det er ansvarlig leder i avdelingen/enheten som skal peke ut pasientansvarlig lege. Formålet med ordningen er å legge til rette for kontinuitet i møtet mellom pasienten og helsetjenesten ved å styrke samordningen av behandling og kommunikasjon mellom lege og pasient.

Helseforetaket må implementere ordningen slik at formålet oppfylles, men er gitt noen grad av valgfrihet med hensyn til hvilke funksjoner vedkommende skal ha. Funksjonen bør være beskrevet i avdelingens retningslinjer, slik at det klart fremgår hva ansvaret innebærer. Kravet om å utpeke pasientansvarlig lege gjelder ved innleggelse i somatiske institusjoner og institusjoner i det psykiske helsevernet, polikliniske tjenester før og etter innleggelse og gjentatt poliklinisk undersøkning og behandling.

Pasientansvarlig lege skal pekes ut så snart det er mulig etter innleggelse eller etter poliklinisk forundersøkning dersom dette ikke er klart unødvendig, for eksempel der det antas at det ikke er behov for videre oppfølging. Det samme vil gjelde ved akutte hjelpesituasjoner der pasienten skal overføres til et annet sykehus eller en annen institusjon så snart den akutte situasjonen har stabilisert seg. Dersom pasienten blir liggende flere dager, kan det likevel ansees å være nødvendig å peke ut en pasientansvarlig lege. Også når pasienten går igjennom flere undersøkelser poliklinisk, skal ordningen etableres.

I forskriftens § 4 legges det til grunn at pasientansvarlig lege skal ha en samordningsfunksjon for behandling og skal være det faste medisinsk-faglige kontaktpunktet for pasienten under oppholdet. Det fremgår videre at ledelsen kan velge den behandlingsansvarlige lege til også å være pasientan-

svarlig lege. Denne personen kan tillegges koordineringsansvaret etter helsepersonelloven § 10 og § 39, annet ledd, dvs. informasjonsansvaret overfor pasient og pårørende, og for den enkelte pasientjournal.

Det vil som regel være hensiktsmessig å gi alle koordineringsoppgavene for informasjon til én person – til pasientansvarlig lege i sykehus. Dette innebærer også koordinering av informasjon til barnevern og sosialtjeneste der det er relevant.

Pasientansvarlig lege skal tillegges et særskilt ansvar for oppfølgingen av den enkelte, også der flere leger med ulike kvalifikasjoner treffer beslutninger om behandlingen. I all hovedsak tas det sikte på et koordineringsansvar. For å unngå unødvendig ressursbruk bør funksjonen tillegges den lege som antas å få mest med pasienten å gjøre under oppholdet i helseinstitusjonen. For øvrig er det overlatt til institusjonens vurderinger hvilke oppgaver som skal tillegges den pasientansvarlige lege og hvordan ordningen skal praktiseres. Det kan for eksempel gjøres ved at legen blir leder for en behandlingsgruppe rundt pasienten med rapportansvar for annet helsepersonell.

Som hovedregel skal det være samme person som innehar funksjonene under hele oppholdet, men mindre hensynet til pasienten og faglige vurderinger tilsier et skifte av pasientansvarlig lege. Det kan for eksempel være situasjoner der pasienten blir lagt inn i én avdeling, men siden flyttes til en annen avdeling ut ifra opplysninger om vedkommendes helsetilstand og behov for oppfølging.

Det skal alltid fremgå av pasientjournal og epikrise hvem som er pasientansvarlig lege. Dersom det synes klart unødvendig å peke ut en slik, skal også dette begrunnes i pasientjournalen. Pasienten har rett til å få vite hvem som er pasientansvarlig lege så snart avgjørelsen om dette foreligger. Ved ny innleggelse eller ved gjentatte polikliniske undersøkelser og behandling skal pasienten få den samme pasientansvarlige legen dersom det er tjenlig og praktisk mulig.

Ved å opprette en ordning med pasientansvarlig lege skal den enkelte pasient og pårørende sikres et klart definert forankringspunkt i behandlingen. For informasjon om medisinske spørsmål har pasienten en navngitt lege å forholde seg til. Det kan bidra til bedret kontinuitet i pasientbehandlingen mellom førstelinjetjenesten og (pasientens fastlege) og annenlinjetjenesten (pasientansvarlig lege).

I helsepersonelloven er det inntatt krav om at en person skal utpekes til å inneha koordineringsansvar for pasientinformasjon. Det gjelder informasjon overfor pasient og pårørende (§ 10 jf. pasientrettighetsloven §§ 3-2 flg.), overfor sosialtjenesten og barnevernstjenesten (§§ 32 og 33) og for informasjon i pasientjournal (§ 39, 2. ledd).

I journalforskriften er den koordineringsansvarlige omtalt som *journalansvarlig*. Lovforarbeidene har en anbefaling om at oppgavene med å koordinere informasjon samles hos en person for hver pasient. Det fremgår av grunnlaget for lovgivning at den koordineringsansvarlige innefor sykehus bør være den som er pasientansvarlig lege.

– Anne Kjersti Befring,

Den norske lægeforening

anne.kjersti.befring@legeforeningen.no